

Знакова природа паремії

В. В. Калько

Черкаський національний університет імені Богдана Хмельницького, Україна
Corresponding author. E-mail: mkalko@ukr.net

Paper received 19.01.18; Revised 22.01.18; Accepted for publication 25.01.18.

<https://doi.org/10.31174/SEND-PH2018-149VI42-04>

Анотація. У статті схарактеризовано основні ознаки паремії як мовного знака: двобічний характер, системність, відтворюваність, інформативність, узагальненість, комбінаторність, довільність, мотивованість. Запропоновано розуміння знакової природи паремії як мовного знака, що характеризується особливим зв'язком форми й змісту й слугує засобом збереження, отримання, оброблення й передавання інформації.

Ключові слова: лінгвосеміотика, мовний знак, паремія, висловлення, система мови, семантика, синтагматика, парадигматика.

Вступ. Мова як когнітивно-семіотичний феномен – система знаків, що слугують провідними засобами кодування і транслювання інформації. Матеріальне втілення знаків репрезентує ментальні структури, осягнення яких дає змогу зрозуміти сутність мисленнєвих і мовленнєвих процесів. Збагнути онтологію мови можна лише на ґрунті знакової теорії, адже лінгвосеміотика забезпечує пояснення найсуттєвіших ознак мовних одиниць як у формальному, так і в змістово-функційному аспектах.

Короткий огляд публікацій. Семіотичну природу паремій проаналізовано насамперед в аспекті структуралізму й логічної семантики (А. Дандес, С. С. Єрмоленко, Ю. І. Левін, П. Кавілл, З. Г. Коцюба, Т. М. Ніколаєва, Г. Л. Перм'яков, А. Тейлор, Т. В. Цив'ян та ін.). Як іконічний мовний знак, використовуваний для позначення типових ситуацій чи відношень між явищами дійсності, визначає прислів'я Л. Б. Савенкова [9, с. 12]. На думку Г. Г. Молчалової, функційно паремія співвідноситься з певним фактом буття, піддаючи його образній інтерпретації, експресивній оцінці і тим самим виражаючи культурно-національне світобачення народу. Це дає підстави дослідниці визначити її як «художній мікротекст/дискурс» і водночас – як мовний знак іконічного типу [8, с. 512]. Підґрунтя такої дещо суперечливої гіпотези становить розроблена в семіотичній культурології Московсько-Тартуської школи ідея про вторинну іконізацію художнього тексту. Однак існування мовних знаків-ікон визнають не всі лінгвісти, вважаючи, що така подібність є досить умовною. У. Еко зауважував, що кваліфікація іконічності деяких явищ є досить компромісною, придатною для опису цих явищ на тому рівні узагальнення, на якому ми їх сприймаємо й використовуємо: абсолютний іконічний знак не може бути нічим іншим, як власним денотатом [13, с. 124–125]. Зважаючи на це, проблема обґрунтування знакової природи паремії є актуальною і потребує уваги з боку дослідників.

Мета статті – проаналізувати проблеми знакового статусу паремії як когнітивно-дискурсивного феномена, продукту культури народу, поліфункційного жанру усної народної творчості й на ґрунті аналізу найбільш значущих лінгвістичних і фольклорних досліджень запропонувати власне обґрунтування знакової природи паремійного висловлення.

Результати та їх обговорення. Слідом за О. О. Селівановою, мовний знак визначаємо як двобічну матеріально-ідеальну одиницю системно організованого мовного коду, яка довільно, символічно й конвенційно фіксує в чуттєво сприйманій формі певний зміст і слугує засобом збереження, отримання, оброблення й переда-

вання інформації [10, с. 451]. Така дефініція ґрунтується на білатеральній концепції і пов'язана з ідеями Ф. де Соссюра про те, що форма існує ідеально у вигляді знань про неї, тому мовний знак може формуватися лише на підставі усвідомлення мовцями психічного зв'язку між поняттям, значенням і закріпленим за ними акустичним образом [12, с. 99].

Одна зі складних і дискусійних проблем сучасної лінгвосеміотики – питання довжини мовного знака. Попри активне обговорення в лінгвосеміотичних студіях, що розпочалося ще в 60-х роках ХХ ст., знаковий статус висловлення/речення так і не отримав достатнього обґрунтування та не набув загального визнання. Суперечливість знакового характеру висловлення/речення пов'язана передовсім із невизначеністю щодо належності речення до мовних чи мовленнєвих одиниць. У сучасному синтаксисі наявні два погляди на співвідношення цих понять. Прихильники першого (Л. Блумфілд, І. Р. Вихованець, В. Г. Гак, Ч. Фриз та ін.) вважають, що речення і висловлення є за своєю суттю одним об'єктом, який потрібно вивчати і як одиницю мови, і як одиницю мовлення. Представники другого підходу (В. Матезіус, Ф. Данеш, А. П. Загнітко, О. О. Селіванова, З. Херрис та ін.) протиставляють речення і висловлення, вважаючи перше одиницею системи мови, а друге – одиницею мовлення як реалізації цієї системи. На нашу думку, для розмежування цих термінів можна застосувати ідеї В. А. Звегінцева щодо протиставлення речення і псевдоречення. Дослідник вважає, що речення – це мінімальна і водночас основна одиниця спілкування, воно ситуативне і наділене смислом, псевдоречення належить царині мови, воно не пов'язане з конкретною ситуацією, має псевдосмисл, і йому притаманні лише зовнішні ознаки речення [5, с. 172–185]. Отже, псевдоречення – це структурна схема, а речення – її мовленнєва реалізація. Розмежування речення і висловлення в такому разі відбувається на осі абстрактне / конкретне. Речення як моно- чи поліпредикативна одиниця мови представлене в мовленні певною кількістю висловлень, що отримують додатковий зміст, опосередкований інтенціями мовця, параметрами комунікативної ситуації тощо. Висловлення може структурно і семантично збігатися з реченням у разі відповідності його позиційній схемі, однак у певній мовленнєвій ситуації воно зазвичай отримує додаткові прагматичні й модальні компоненти. О. О. Селіванова цілком слушно зауважує, що в семіотичному сенсі висловлення є одним з аспектів речення і протиставлене іншому аспектові речення – його позиційній схемі – як денотативний аспект знака сигніфікативному [10, с. 64].

До того ж, за визначенням Е. Бенвеніста, «висловлення – це приведення мови в дію за допомогою індивідуального акту її використання» [2, с. 312], а паремії як прецедентні висловлення передовсім зорієнтовані на адресата, якому узагальнений, колективний адресант передає концептуально значущу інформацію.

Будь-який знак повинен зберігатися в пам'яті людини і відтворюватися в готовому вигляді в потрібний момент. Щодо лексем і фразем це правило є чинним і не викликає жодних сумнівів. Погляди ж науковців на сутність речення/висловлення кардинально різні. Так, Е. Бенвеніст заперечує можливість збереження речень у людській пам'яті в готовому вигляді [2, с. 139]. Речення/висловлення конструюють за певними типовими зразками, бо мовець не творить повідомлення щоразу заново, а використовує уже відомі елементи, що збережені в його пам'яті, вилучаючи їх звідти і комбінуючи за наявними шаблонами. Л. Сльмслев представляє мовний знак як результат семіозису, який відбувається в мовленні, наголошуючи на тому, що поряд зі знаками-словами можна говорити про знаки-висловлення або знаки-дискурси [цит. за: 11, с. 144]. На протигагу цьому, Е. Бенвеніст вважає, що речення містить знаки, але саме не є знаком, оскільки не має віртуального значення, не може бути потенційним членом одиниці вищого рівня, зрештою, на відміну від інших мовних елементів (фонем, морфем, лексем), речення не можна перерахувати: їхня кількість безмежна [3, с. 447].

Повноцінним мовним знаком визнають висловлення І. Р. Вихованець, В. Г. Гак, Г. М. Манасенко та ін. Наявність різної інтерпретації сутності мовного знака зумовлена не лише термінологічними й концептуальними розбіжностями, а передовсім – сутністю знакових відношень у мові. Це дає В. Г. Гакові підстави зробити висновок, що «не слово, а висловлення є істинним повноцінним лінгвістичним знаком» [4, с. 215]. Н. Д. Арутюнова, наголошуючи на можливості розгляду речення в номінативному аспекті стосовно позначуваного факту, слідом за Л. Прието і Е. Бейсансом, також вважає самодостатнім мовним знаком висловлення (речення), тобто співвідносну з реальністю одиницю, що має денотативний зміст і є завершеним продуктом семіозису [1, с. 63]. У лінгвоукраїністиці речення як основну знакову одиницю мовлення, сформовану з мовних знаків нижчого порядку, що відзначається внутрішньою цілісністю і зовнішньою автономністю, функціонуючи поза контекстом у ролі закінченого відрізка мовлення і виокремлюючись у контексті на єдиному рівні членування, уперше визначає О. С. Мельничук [7, с. 14].

Одним із найпереконливіших аргументів на користь знакової природи висловлення є те, що знак – принципово комунікативний феномен, оскільки кожна думка-знак однієї людини, набуваючи матеріального втілення, звертається до думки іншої людини, зазнаючи інтерпретації. Отже, мінімальною змістовою одиницею мовлення є висловлення, організоване на ґрунті речення як одиниці мови, оскільки саме висловлення, а не окремо вимовлене слово виконує знакову функцію, тобто функціонує як знак, здатний індукувати тотожний чи схожий зміст відображуваних думок, збуджувати аналогічні інформаційні процеси у свідомості адресанта й адресата-інтерпретатора. Саме висловлення має безпосередній стосунок до дійсності й мовця, тому його можна квалі-

фікувати як мовний знак у його матеріальному функціонуванні. Отже, висловлення – це знак як інваріантна схема мовної системи, якій відповідають у процесі варіювання і нарощування змісту схеми конкретні реалізації в мовленні. Тому є підстави для визнання мовним знаком і речення, і висловлення.

Паремія – особливий тип висловлення: висловлення загалом ще може допускати можливість невизнання вченими його знакового статусу, то прислів'я, з огляду на свою обов'язкову відтворюваність у фіксованій формі, неодмінно претендує на статус мовного знака. На нашу думку, саме стійкість і відтворюваність найбільш переконливо підтверджують знаковий характер цих мовних утворень. Стійкість представлена на всіх рівнях структури прислів'я: семантичному, лексичному, граматичному – і перебуває в нерозривному зв'язку з набуттям паремією як одиницею номінації конвенційно зафіксованого значення. З огляду на реченнєву форму прислів'я також притаманні основні властивості мовного знака: двобічний характер, системність, відтворюваність, інформативність, узагальненість, комбінаторність, довільність, мотивованість.

Двобічність паремії як будь-якого мовного знака виявляє нерозривну єдність двох площин: матеріальної та ідеальної. Її матеріальна знакова сутність утілена у звуковому чи графічному комплексі і відзначається лінійністю. Ідеальний бік паремії – це її зміст як інформація, закріплена за матеріальним носієм. Цій площині паремії-знака притаманна соціальність: лише за умови конвенційності знака його реалізація викликає в певному колективі мовців, що послуговуються спільною знаковою системою, однакові уявлення, тобто план вираження соціально пов'язаний із планом змісту. Саме урахування принципу асиметричного дуалізму мовного знака дає змогу визнати домінуючу роль семантики для аналізу паремій. Досліджуваний матеріал засвідчує численні випадки багатоваріантності форми, закріпленої за тим самим значенням: пор. семантику прислів'їв «потрібно дослухатися до слів старших людей, оскільки вони містять зерна мудрості»: *Лішиє старозо рада, ніж молодого робота; Слухай старих людей: чужого розуму наберешся і свого не загубиш; Старе скаже на глум, а ти бери собі на ум; Старого чоловіка для поради держи*. Варто зауважити, що однією з характерних ознак прислів'їв є і багатозначність, виявлена, наприклад, як здатність уживатися з прямим і переносним значенням (у такому разі одній формі відповідають різні змісти), пор.: *На ледачій землі трава не росте* – «1. Пісна, неурожаєна земля дає низькі врожаї; 2. Про лисого, поганого, ледачого»; *На орній землі білий хліб родить* – «1. Чорнозем дає добрий урожай; 2. Зовні непривабливе, а насправді – корисне». Такі приклади полісемії дають підстави для припущення про те, що початковим етапом семіозису паремій є виникнення їхньої семантики, яка на наступному етапі втілюється в певні матеріальні форми.

Як елемент певної семіотичної системи паремія неодмінно перебуває в системних міжзнакових відношеннях парадигматики та синтагматики. Синтагматичні відношення характеризують комбінаторні можливості паремій, наприклад, їхню здатність бути членом простого чи частиною складного речення, напр.: *Чи це за принципом – у сім'ї не без виродка?* (Л. Копань); *– Слухайте, – повернув голову Стратон Стратонович до Клавдія*

Миколайовича, – ви, замість «пекати», оце все-таки покликає б його, а заодно й нагадали, хто тут старший і що семеро одного не ждуть (О. Черногуз); *Можє, й правда, як кажуть люди: дасть бог діти, дасть бог і на діти, – але роби, небоже, то й бог поможе!* (І. Нечуй-Левицький). Парадигматичні відношення паремій-знаків досить широко представлені в царині синонімії, пор.: *Свій не свій, а в горох не лізь; Брат мій, а хліб їж свій; Брат братом, сват сватом, а гроші не рідня; Хоч ми собі брати, та наші кишені не сестри й антонімії, напр.: Не кайся, молодо оженившись / Не втався женитися, бо ще тобі жінка стане кісткою в горлі; Від трудів праведних не наживеш палат камінних / Хто працює, не бідує; Хто робить криво, той ходить певно.* Саме системні зв'язки створюють основу для ідентифікації певної паремії в конкретному комунікативному акті, її відмежування від інших знаків, з одного боку, як синтагматичних, а з іншого – як парадигматичних «сусідів».

Відтворюваність – одна із ключових ознак прислів'їв, яка детермінує їхню знакову природу. Паремію характеризує не конструювання заново кожного разу, а виведення зі свідомості на поверхню в уже готовому вигляді. Це переконливе засвідчення найвищого ступеня її знаковості на тлі висловлення загалом, яке потребує конструювання, оскільки відтворюваною є лише його структурна схема. Відтворюваність перебуває в нерозривному зв'язку з семантичними особливостями прислів'їв – набуттям конвенційно зафіксованих системно-мовних значень. У разі лексичного, морфологічного, синтаксичного варіювання паремій спостерігаємо повне збереження їхнього змісту, пор.: *Аби руки і охота, буде зроблена робота; Аби руки, робота знайдеться; Без охоти не буде скоро роботи; Була б лише охота – наладиться кожна робота; Де охота, там робота; Нема роботи без охоти; Як нема охоти, то нема й роботи.* Інколи в структурі паремійного знака відбуваються трансформації, які призводять до зміни значення, і, як наслідок, утворення антиприслів'їв, які змістово й прагматично відрізняються від традиційних паремій, пор.: *Не такий страшний брекзит, як його наслідки* (Українська правда, 30.03.2017); *Не такий страшний ЛГБГ, як його малюють* (Кореспондент, 16.06.2017); *Не такий страшний кір, як щеплення проти нього* (УНІАН, 4.02.2008).

Специфіка інформаційності паремійного знака полягає в тому, що він несе в собі інформацію не про елемент, а про фрагмент позамовного доквілля. Паремії як знаки є ідентифікаторами етнічної самосвідомості, носіями культурно-національної інформації, що зберігають та ретранслюють ціннісні настанови і стереотипи, притаманні менталітету народу. Так, П. Кавелл вважає, що паремійні одиниці утворюють одну із семіотичних підсистем, яка забезпечує процес повноцінної комунікації. Дослідник кваліфікує їх як знаки-логєми, що «передають специфічну інформацію і мають подібний логічний зміст практично в усіх народів світу, але відрізняються образами (деталлями, реаліями), за допомогою яких цей логічний зміст передано» [14, с. 230]. Паремія як знак фіксує у відносно стійкій формі специфіку емічної реальності, зберігає його колективний рефлексивний досвід, стереотипи етносвідомості й архетипи колективного позасвідомого. Прислів'я – водночас і результат, і засіб мовної категоризації й концептуалізації доквілля, іден-

тифікації, порівняння й упорядкування елементів світу. Належачи до універсуму культури етносу, закарбовуючи у своїй знаковій природі практичний, чуттєвий, історичний, соціальний досвід, вони є виявами етнічної й культурної пам'яті, розвитку етносу, чинниками стабілізації, самозбереження мовної системи. Отже, багатий паремійний фонд, виконуючи трансляційну функцію, передає інформацію про специфіку етнічної ментальності, тим самим сприяючи збереженню мови як синергетичної системи. Поряд із цим специфіку інформаційності паремій визначає і процес їхнього створення, що полягає в переведенні семантики зовнішньої форми в глибинний зміст її тлумачення, оскільки на підставі значення елементів постає новий смисл, більший за обсягом.

Паремійним знакам притаманний високий ступінь узагальненості. Паремія поза контекстом репрезентує не конкретну ситуацію (конкретний референт), а її модель (узагальнення конкретних референтів), виокремлюючи типові риси як стабільний набір ознак, які можуть бути реалізовані в необмеженій кількості реальних життєвих ситуацій. У багатьох випадках паремійний знак може бути віддалений від ситуації використання, але при цьому зберігає свою семантику. Паремію застосовують до багатьох конкретних ситуацій. На узагальненому характері прислів'я як речення наголошує і А. Крикманн: «Квантор узагальності прислів'я може бути виражений експліцитно чи імпліцитно, але він повинен бути принаймні непрямо передбачуваний, в іншому разі ми матимемо не прислів'я» [6, с. 153]. Здатність до найширшого узагальнення зближує паремії з іншими мовними знаками – словами і фразеологічними одиницями.

Пареміям властива комбінаторність, вони можуть функціонувати як окремі речення, як прості частини складного речення, як головні чи другорядні члени простого речення, а отже, як знаки вони відкриті для сполучення з іншими мовними знаками: 1) реченнями у складі тексту, пор.: – *До булав треба й голови. Не забувайте цього ніколи, – тихо промовив Сірко* (В. Малик); 2) простими частинами складного речення, напр., – *Поміляються люди, коли твердять, що яблуко від яблуні далеко не відкочується* (Л. Копань); 3) словами та словосполученнями – членами речення у складі простого речення: підметом пор.: *Моя хата скраю – я нічого не знаю – це принцип українців як сільської нації, адже така позиція рятувала людей...* (Діло, 24.05.1935); непрямым додатком, напр., *Можє, гули про вісню кашу, яка сама себе хвалить, а гречану люди хвалять* (С. Гуцало); обставиною місця, пор.: *Уяви: не було б держави, порядку, ми розповзлися би хто в ліс, хто по дрова* (В. Близнець); означенням, напр.: *І ніколи сусіди не мають змоги сунути свого носа до нашого проса, як власне тоді* (Б. Лепкий). Як складові частини простого речення паремії можуть мати при собі означення, супровідні слова та словосполучення, що підкреслюють їхню загальновідомість тощо, напр.: – *Та зате розуму в нього вистачить на трьох. А розум у нашій ділі – теж не остання річ, як відомо, до булав треба й голови!* (В. Малик); *Наче й невелике лихо (казано ж у народі, сім год мак не родив, і голоду не було)...* (В. Шкляр).

Прислів'я є довільними мовними знаками, що виявляється передовсім у їхньому відношенні до явищ чи об'єктів матеріального світу: зв'язок між позначуваль-

ним і позначеним зазвичай не зумовлений властивостями позначуваної ситуації. Паремійні знаки переважно є символами, довільними заміниками змісту, який вони закріплюють за відповідною формою, проте ця довільність не поширена на мотиваційний міжзнаковий зв'язок у межах мовної системи.

Прислів'я – мотивовані мовні знаки, адже зв'язок між планом форми і планом змісту в багатьох випадках пояснює вибір конкретних мовних одиниць для позначення тих чи тих фактів. З одного боку, паремії можуть бути мотивовані семантикою слів-компонентів, тобто мати пряму мотивацію. З іншого боку, паремійне висловлення – це комбінація наявних у мові знаків, мотивованих і довільних, які, утворюючи речення, набувають здатності отримувати новий зміст. У такому разі прислів'ям притаманна образна, модусна, змішана мотивація або псевдомотивація. Мотивованість паремійних знаків також

детермінована взаємозв'язками систем мови й культури, адже прислів'я – специфічні мовні знаки, витворені представниками української етноспільноти відповідно до особливостей своєї культури.

Висновки. Здобутки сучасних напрямів лінгвістики дають підстави для нового осягнення й розуміння знакової природи паремії. Саме зорієнтованість мовознавства кінця ХХ – початку ХХІ століття на вивчення когнітивно-дискурсивної природи мовних явищ зумовлює застосування новітніх підходів до аналізу семіотичної сутності прислів'я. Ми пропонуємо розуміти **паремію** як мовний знак, що характеризується особливим зв'язком форми й змісту й слугує засобом збереження, отримання, оброблення й передавання інформації. Перспективу подальших досліджень убачаємо в описі прислів'їв української мови з урахуванням трьох вимірів семіозису: семантики, синтактики, прагматики.

ЛІТЕРАТУРА

1. Арутюнова Н. Д. О номинативном аспекте предложения // Вопросы языкознания, 1971, 6, С. 63–73.
2. Бенвенист Э. Общая лингвистика. М.: Прогресс, 1974. 447 с.
3. Бенвенист Э. Уровни лингвистического анализа // Новое в лингвистике. М.: Прогресс, 1965, Вып. IV, С. 434–449.
4. Гак В. Г. Языковые преобразования. М.: Языки русской культуры, 1998. 768 с.
5. Звегинцев В. А. Предложение и его отношение к языку и речи. М.: Эдиториал УРСС, 2001. 312 с.
6. Крикманн А. А Опыт объяснения некоторых семантических механизмов пословицы // Паремииологические исследования. М.: Наука, 1984. С. 149–178.
7. Мельничук О. С. Загальні питання синтаксису української мови // Сучасна українська мова. Синтаксис. К.: Наукова думка, 1972. С. 5–37.
8. Молчанова Г. Г. Текст как иконический знак (на материале сопоставительного анализа русско-английских антропонимических паремий) // Язык и действительность. М.: ЛЕНАНД, 2007. С. 512–521.
9. Савенкова Л. Б. Русская паремииология: семантический и лингвокультурологический аспекты. Ростов н/Д : Изд-во Рост. ун-та, 2002. 239 с.
10. Селіванова О. О. Лінгвістична енциклопедія. Полтава: Довкілля-К., 2010. 844 с.
11. Селіванова О. О. Сучасна лінгвістика: напрями та проблеми. Черкаси, 2017. 890 с.
12. Соссюр Ф. де. Труды по языкознанию. М.: Прогресс, 1977. 696 с.
13. Эко У. Отсутствующая структура. Введение в семиологию. СПб.: Петрополис, 1998. 432 с.
14. Cavill, P. Maxims in Old English Poetry. Cambridge: Brewer, 1999. 324 p.

REFERENCES

1. Arutyunova, N. D. On the nominative aspect of the sentence // Questions of linguistics, 1971, 6, P. 63–73.
2. Benveniste E. Problems in Genegal Linguistics. M: Progress, 1974. 447 p.
3. Benveniste, E. Levels of Linguistic Analysis // New in Linguistics. M: Progress, 1965, Vol. IV, P. 434–449.
4. Gak, V. G. Language transformations. M.: Languages of Russian culture, 1998. 768 c.
5. Zvegintsev, V. A. Sentence and its relation to language and speech. M.: Editorial URSS, 2001. 312 p.
6. Krikmann, A. A. Experience of explaining some semantic mechanisms of the proverb // Paremiological studies. M.: Science, 1984. P. 149–178.
7. Melnychuk, O. S. Common questions of the syntax of the Ukrainian language // Modern Ukrainian language. Syntax. K.: Scientific thought, 1972. P. 5–37.
8. Molchanova, G. G. The text as an iconic sign (on the basis of a comparative analysis of Russian-English anthroponymic proverbs) // Language and reality. M.: LENAND, 2007. P. 512–521.
9. Savenkova, L. B. Russian Paroemiology: Semantic and Cultural Linguistic Aspects. Rostov-on-Don: Rostov University, 2002. 239 p.
10. Selivanova, O. O. Linguistic Encyclopedia. Poltava: Environment-K, 2010. 844 p.
11. Selivanova, O. O. Modern Linguistics: Directions and Problems. Cherkassy, 2017. 890 p.
12. Saussure, F. de. Works on linguistics. M.: Progress, 1977. 696 p.
13. Eco, U. Lack of Structure. Introduction to Semiology. St. Petersburg: Petropolis, 1998. 432 p.

The sign character of the paremia

V. V. Kal'ko

Abstract. The article defines main features of paremia as a language sign: its bilateral character, systematic nature, ability for reproduction, informative content, generalized sense, collocating resource, changeable form, properly motivated ground. The paper regards paremia as a language sign marked with a special connection of the form and the content that generally is looked upon as a means to preserve, achieve, process and give the information.

Keywords: *lingual semiotics, language sign, paremia, phrase, language system, semantics, syntagmatic and paradigmatic relations.*

Знаковая природа паремии

В. В. Калько

Аннотация. В статье характеризуются основные признаки паремии как языкового знака: двусторонний характер, системность, воспроизводимость, информативность, обобщенность, комбинаторность, произвольность, мотивированность. Предложено понимание знаковой природы паремии как языкового знака, характеризующегося особой связью формы и содержания и служащего средством хранения, получения, обработки и передачи информации.

Ключевые слова: *лингвосемиотика, языковой знак, паремия, высказывание, система языка, семантика, синтагматика, парадигматика.*